

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

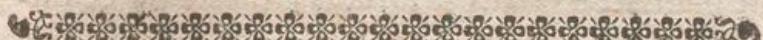
XXVI. De commendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](#)

sunt alia beneficiorum onera, quæ quisque fert pro rata temporis. Nihilominus decimator, purgata moræ suspicione, ab eo, qui morte vacans beneficium nactus est, *duorum*; & a resignatario *trium* annorum decimas exigere potest ¹.

1) *per edict. Januar. 1599. art. 16.*

C A P . X X V I . D E C O M M E N D I S .

I.

ALIUS modus attribuendi redditus beneficiorum iis, qui non sunt titulati, est *commendationem*, quæ principio id erat, quod vocabulum latinum sonat, *custodia* scilicet seu *administratio* *vacantis Ecclesie*, dum titulatum nanciseretur. Sic Longobardis Italiam vastantibus, quum Ecclesiæ sæpe desererentur & Episcopi e sedibus ejicerentur, GREGORIUS papa vicinis Episcopis vicinas Ecclesias, pastoribus destitutas aut dejectis Episcopis orbas, dum Episcopo cardinali seu titulato priderentur, *commendavit* ¹. Talis visitator seu *commendatarius* e proventu Ecclesiæ commendatæ non nisi necessaria & modicum laborum præmium tulit, reliquis fructibus ordinario servatis ². Nonnumquam dejecto Episcopo abbatia dabatur, ut vivere posset ³.

1) 1. ep. 76. 2. ep. 13 15. 35. bish. eccles l. 35. n. 17.

2) Id. ep. 35. 3) Id. ep. 38. 39.

II. SUB regibus nostris Carolingicis trahantem perversus hujus juris usus invaluit, ut ^{tur in ab-}
^{usum,}

S

monasteria non solum Episcopis & presbyteris,
sed & laicis ac s^epe *militibus* profunderen-
tur; ut sumtuum bellicorum adversus Nor-
mannos partem ferre ac denique familias su-
stentare possent¹. Repressa hac corruptela,
Episcopi tamen quædam monasteria vel de fa-
cto vel pontificis consensu retinere cœperunt²,
ut paullatim etiam prioratus, parochia & mi-
nima quæque beneficia *commendarentur*, im-
mo & commendæ *multiplicantur*, salvis ca-
nonibus. Sic inde a s^{ecundu}culo XII. ex quo terram
sanctam amisimus, quum plures Episcopi ti-
tulos suos haberent *in partibus infidelium*, pon-
tifices his alios in Francia & in Italia Episco-
patus, e quibus sustentarentur, *commendarunt*.
Auctæ sunt commendæ inde a Clementis V.
temporibus, & in secessu Avenionensi prope
in infinitum³. Nam & curia pontificalia, cui
reditus ex Italia intercepti erant, beneficiis
Francicis indigebat, & regi Francorum, talia
postulanti ab inquilino papa, durum videba-
tur oblectari. Monachi & canonici regulares,
pristinæ disciplinæ desertores, a communione
recedentes, bona dissipare, & abbates, satra-
parum more, pauperum & monachorum pa-
trimonium luxu perdere. Hinc cardinales &
prælati rogarunt, ut ipsis monasteria illa cor-
rigenda ac instauranda commendarentur. Sed
compertum fuit, non correctioni monasterio-
rum, sed redditibus illos malos corvos inhiasse.
Monasteria enim, his egregiis correctoribus
commendata,

In pejus ruere ac retro sublapsa referri.
NAM eorum avaritia religiosis nihil re-

liquit, unde Deo cultum, peregrinantibus hospitium, pauperibus stipem præstarent. Ecclesiæ ornamenti spoliatae, ædificia in ruinam prona, disciplina superioris absentia quam laxissima, cellulæ monachorum raro habitatae, plurimæ habitatore destitutæ, egregiam illam correctionem alta voce proclamabant⁴. Durante schismate malum illud subinde majora incrementa sumvit, nec ulla ætas plures commendas vidi. Nec eæ amplius ad tempus dabantur, sed in perpetuum usumfructum, de quo nemini ratio reddita. Quæ corruptela tam altas radices egit, ut nec ultimo concilio Lateranensi⁵, nec concordato, nec edictis regiis 1571. 1617. quibus cautum, ne abbatiae aliis quam regularibus darentur, coerceri potuerit.

1) THOMASSI N. p.3. l.2. c.43. 44.

2) Id. p.4. l.2. c.62. GREGOR. VII. l.7. ep.7. 8.
l.9. ep.29. Conc. Salmur. 1258. c.28. C.15. de elect.
in 6.

3) THOMASS. p.4. l.2. c.63. Rayn. ad an. 1307.
n.28. Exirav. comm. c.2. de præb.

4) DURAND. specul. p.2. tit.21.

5) Concil. Later. 1514. sess.9. p.220.

III. CONCILIUM Tridentinum¹ qui contra commendas in universum non damnavit, sed gitur² voluit saltem, ut monasteria commendata intus regerentur a regularibus sui ordinis; in posterum autem regularibus conferrentur, atque ex illo tempore superioribus ordinum restituuntur. Interim pro commendis militat, quod abbates regulares, exceptis paucis, qui strictissimam sequuntur observantiam, redditibus mo-

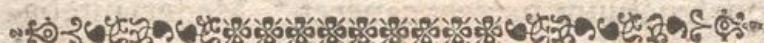
nasteriorum vix cautius utuntur, quam plurimi commendatores, & quod major sit eorum in abutendo licentia. Religiosi non reformati parum ædificant Ecclesiam, & si vel maxime exactissimam correctionem admitterent, vix sperandum, ut eorum tantus sit numerus, qui fuit eo tempore, quum Cluniacenses & Cistercienses instituerentur; ubi religiosi mendicantes, Jesuitæ, aliqui clerici regulares & tot sanctæ congregations ignorabantur, quæ ultimis CCCC annis Ecclesiæ utilissimam navarunt atque etiamnum navant operam. Quare non est dubitandum, Ecclesiam pro *temporum diversitate* aliter atque aliter de fructibus suis disponere; beneficia regularia collegiis, seminariis aliisque communitatibus applicare, & monasteria Episcopis, qui tenuem censum e diœcesi colligunt, vel presbyteris, qui utillem Ecclesiæ operam post Episcopum navant, *commendare* posse. Si qui sunt, qui commendis abuntur, proventum Ecclesiæ capientes, cui non serviunt, & præter necessitatem plures accumulantes; ii in districto iudicio Deo rationem reddendam esse meminerint.

I) *Sess. 15. Ref. c. 21.*

natura
com-
men-
da-
rum ho-
dierna.

IV. HAEC igitur conditio, hæc forma est commendarum moribus hodiernis. Papa solus commendat; sed Episcopatus ac virginum monasteria nec ipse commendare potest. Sunt tamen *curæ regulariam*, quæ presbyteris sacerdotalibus commendantur. Commendanda sunt solum beneficia *commendari solita*; quæ consuetudo infertur ex trinis collationibus con-

tinuis & quadragenaria possessione. Si vero commenda est *decretalis*, h.e. ad dies vitæ titulati; papa eam denegare potest, licet plures invicem successerint. Magno beneficio imputandum, si beneficium regulare commendat. Commendatarii partium est, onera ferre, reparations suscipere, ornamenta suppeditare, eleemosynas erogare; cetero proventu libere utitur instar *titulati*. Immobilia immo nec mobilia pretiosa alienare potest. Fit collator beneficiorum, habetque locum & omnes honores titulati. Cavendum, ne sui caussa vel publicus cultus, vel religiosorum numerus minuatur. Religiosi permanent sub *jurisdictione superiorum regularium*, habentque *priorem claustralem* vel alium superiorem regularem, interioris disciplinæ custodem.

C A P . X X V I I .
D E B E N E F I C I O R U M P L U -
R A L I T A T E .

I.

Ut unum corpus naturali ratione duobus locis præsens esse nequit, ita unus clericus duabus Ecclesiis servire non potest; & in eadem Ecclesia inutile foret *plures* ministros instituere ad functiones, quibus *unus* par est. Evidem quo quisque servit utilius, eo pinguiora laboris præmia tulit ex præcepto Apostoli ¹: sed in duabus Ecclesiis nemo *matricula* inseri aut *titulum* capere potuit ². Post par-

Occasio
pluralita-
tis bène-
ficiorū,